

„Stajerc“ izhaja vsaki petek, datiran z dnevom naslednje nedelje.

Naročnina velja za Avstrijo: za celo leto 3 krome, za pol in četrt leta razmerno; za Ogrsko 4 K 50 vin. za celo leto; za Nemčijo stane za celo leto 5 kron, za Ameriko pa 6 kron; za drugo inozemstvo se račun naračnino z ozirom na visokost poštnine. Naračnino je plačati naprej. Posamezne štev. se prodajajo po 6 v.

Uredništvo in upravnništvo se nahajata v Ptuj, gledališko poslopje štev. 3.

Dopisi dobrodošli in se sprejemajo zastonj, ali rokopise se ne vrača, Uredniški zaključek je vsak torek zvečer.

Za oznanila uredništvo ni odgovorno. Cena oznanil (inseratov) je za celo stran K 64, za 1/2 strani K 32, za 1/4 strani K 16, za 1/8 strani K 8, za 1/16 strani K 4, za 1/32 strani K 2, za 1/64 strani K 1. — Pri večkratnem oznanilu se cena primerno zniža.

Štev. 30.

V Ptuj v nedeljo dne 26. julija 1908.

IX. letnik.

Kmetijski zbor v Ptuj.

Smelo trdimo, da se v ptujem okraju še ni doživelo tako znamenitega zbora kmetov in kmetijskih delavcev, kakor je bil zbor v nedeljo. Več kot 2.000 oseb se je zbralo. Prostorni vrt „Vereinshausa“ je bil do zadnjega kotička natisčen, tako da se človek niti ganiti ni mogel. Ravno tako hodniki in postranski prostori. Rama ob rami so stali kmetje in v očeh se jim je svetila velika skrb za svojo gospodarsko bodočnost, katero je grozovita letošnja suša v nevarnost spravila.

Točno ob 9. uri je pozdravil okrajni načelnik g. Ornič navzoče in je dejal, da je mnogobrojni obisk dokaz, kako grozovito bedo je povzročila suša. Kmetje morajo sami povzdigniti svoj glas in od vlade zahtevati, kar jim gre. Zato se je zbor sklical. Končno je pozdravil vladnega komisarja g. Grassl, drž. poslanca g. Vincenc Malika in dvornega svetnika g. dr. M. Ploja. Ob živahnem odobravanju je izvolil zbor okrajnega načelnika g. Orniča za predsednika shoda, okrajnega tajnika g. Bengu pa za zapisničarja.

G. tajnik Bengu je prečital v nemškem in slovenskem jeziku resolucijo. Na to je govoril g. dr. Ploj. Omenil je, da je že 30. p. m. vložil nujnostni predlog glede podpore. Na hvalevredni način je stavilo tudi c. k. štajersko namestništvo predlog, da naj podeli vlada 4 milijone kron podpore za prizadete posestnike. Poljedelski minister je pripravljen podeliti 3 milijone za vsa po toči prizadete dežele. To pa je premalo. (Odobravanje.)

Poslanec Malik je omenil vse korake, ki jih je že storil za doseg podpore. Podpora naj bi se ne smelo podeliti na roko, marveč naj se prikrbi delavsko priložnost. Naznanil je tudi, da bodo v sredo ali četrtek že prvi tisoči kron došli. Končno je pod burnem odobravanju priporočal, naj kmetje zaupljivo za okrajnim zastopom stojijo.

G. urednik Linhart je Malikov govor na slovensko prevedil. Potem je sam nadaljeval in očrtal težave kmetijskega stanu. Omenil je nesrečna leta, ki so uničila vsled trne uši zdrave stare vinograde. Nove nasade zopet je pobijala toča leto za letom. In zdaj pa pretijo grozovite posledice suše. Doslej je vlada vedno le „trinkgeld“ za kmete darovala. Vsem drugim stanovom je izdatno pomagala, le kmetu ne. Saj se je zgodilo, da se je kmetu za škodo 50 ali 1 vinar odpisalo. Temu mora biti enkrat konec. Ako je kmet temelj tej državi, potem mora tudi država imeti dolžnost, da mu pomaga in da zanj skrbi. G. Linhart je izjavil, da ga veseli, da sta dva politična nasprotnika (Ploj in Malik) na shod došla. V tem hipu namreč naj poneha ves politični prepir, kajti gre se za gospodarsko bodočnost. Ako poslanci ne morejo ničesar doseči, potem naj pridejo med volilce in naj to povedo. Ako so delavci šli na cesto in se priborili svoje pravice, storiti utegnili bi to tudi kmeti. Ob viharnem ploskanju je končal govornik navdušene besede z opominom na edinost med kmeti.

Poslanec Malik je govoril še enkrat in dejal, da se bode brezobzirno potegoval za kmetijske pravice. Neki viničar je izjavil, da je treba tudi za viničarje skrbeti. Urednik Linhart je temu pritrdil in nadaljeval, da morajo kmetje zopet priti, ako bi se jih na shod poklicalo. Na to je bila predložena resolucija ednoglasno sprejeta.

Ta resolucija obsega sledeče točke:

1. Odpišejo naj se vsi deželno-knežni davki; vrne pa naj se za eno leto okraju in občini tozadavne občinske in okrajne doklade.
2. Dovolj naj se primerno podpora. V splošnem naj bi se ta podpora ne izplačevala v gotovini. Podpora naj bi se večidel porabila za splošno koristne namene in sicer za zgradbo občinskih in okrajnih cest, za podpiranje šolskih zgradb v revnih občinah itd. Regulačna dela na Dravi, Pesnici in Drani naj se v kolikor mogoče velikem obsegu nadaljujejo in v Ptuj naj se prične graditi justično poslopje in deželno bolnišnico.
3. Vlada naj dovoli okraju, pol. občinam, šolskim in farnim občinam za potrebe javne zgradbe v prihodnem letu brezobrestno posojilo, ki naj bi se povrnilo v 10—15 letih. Veliko teh stavb je že davno sklenjenih in so zelo potrebne. Troške zanje pa se pri današnji bedi ne morejo preskrbeti.
4. Vlada naj krmna sredstva, kakor mrvo, slamo, koruzo, otrobe, oves, krompir, zelje itd. po navadni ceni loko postaje Ptuj odda.
5. Krmna in jedilna sredstva, ki bi se jih na ta način dobivalo se ne smejo naprej prodajati ali darovati. V takem slučaju naj bi bila kupec kakor prodajalec kaznovana.
6. Vlada naj za vse kmetijske pridelke za gospodarske namene pri vseh železnih izdatno znižanje vožne tarife pridobi.
7. Vlada naj dovoli klanje v potrebi (Notschlachten) i. s. na ta način, da bi smel kmet, ki je prisiljen svojo živino na vsak način prodati, živino sam zaklati in meso brez posrednega prodajalca ali mesarja po primerni ceni porabiti.
8. Vlada naj bi takoj potom odredbe uvedla prepoved izvoza vseh krmil, krmilnih sredstev in stelje.
9. Vlada naj bi takoj krmilna sredstva priskrbela, da ne bi bili kmetje prisiljeni, svojo živino pod malenkostnimi cenami oddati.
10. Vlada naj odredi, da bi se krmna in jedilna sredstva po podružnici Ptuj c. k. kmetijske družbe in pod nadzorstvom pol. oblasti ter okrajnega odbora razdelila.
11. Vlada naj skliče takoj komisijo za pregled po suši povzročene škode in določitev potrebne pomoči. Obenem naj ustavi vse davčne eksekucije.

To so točke sprejete resolucije. Na to je predsednik g. Ornič se opozarjal, da naj kmetje nikar ne prodajo prehitro živino, temveč da naj potrpijo. Z navdušenimi besedami je zaključil shod in velikanska množica se je počasi razšla. Župani občin pa so podpisali resolucijo in pridjali občinske pečate.

Ljudstvo je govorilo! Zdaj pa je vrsta na poslancih in vladi! Vun a kmetijsko pravico!

Politični pregled.

Državna zbornica je šla na počitnice. Samo-umevno se je zasedanje ni zaključilo, temveč le odgodilo. Tako dobivajo poslanci svojih 20 kronic na dan tudi med počitnicami. Razburjeno, viharno je bilo zdaj končano zbornično zasedanje. Dostikrat so se zbrali črni oblaki na političnem obzorju in zdelo se je, da bode vse razbito. No, pa so le do počitnic priromali.

Kako je dobiti dopust za žetev? Kakor znano, se je uvedlo letos posebne vojaške dopuste za žetev. Da se tak dopust (Urlaub) doseže, treba je napisati polo, na kateri je odgovorjeno na sledeča vprašanja: 1. Stanovanje svojcev prosilca (kraj in politični okraj). 2. Ime starost in poklic taistih (pri otrokih le število in starost); sorodniško razmerje s prosilcem (n. pr. N. N. oče, 60 let, itd.). 3. Ali je prosilec s temi sorodniki v eni družini živel, ko je šel k vojakom? 4. Razmerje in katastralni dohodek posestva. 5. Druge premoženske razmere. 6. Število moških in ženskih poslov. To polo ni treba kolekovati.

Dopisi.

Leitersberg pri Marburgi. Tudi pri nas so kutarji in drugi črnosukneži okol letali, da je bilo kaj. Od koč do koč so letali, da sukneje so tako po lufti frfale kakor metulji. V naši šoli se tako malo nemškega uči, pa tudi te trohice nam ne privoščijo. Od teh imenitnih gospodov mi je na mojo vprašanje, zakaj je zgubljen tisti, kateri nemško zna in bere, eden pravil, da nemške časnike in bukvice so hudičove. Čudno sem gledal, ker tudi on je v žepu imel nemški časnik „Volksblatt“ in gotovo vem, da on tudi iz nemških bukvic bere, če hoče se omikati. Tako, on ne bi bil zgubljen, jaz in moji otroci bi pa ves čas bili zavrnjeni v peklu če nemško se učimo. To je jasna sleparija in drugo nič. Neumneži so taisti, kateri se dajo slepariti in so glasovali za slovenski poduk. Kakor so mi nekateri povedali, se celo že obžalujejo, da so tako nespametni bili, in so se dali na lastni škodi spregovoriti, tudi na škodo lastnih otrok. Kakšen preprič se le bode, če bomo imeli nemško in slovensko šolo. Kako bodojo potem okol letali in nas zopet zapeljavali. Nemir bode in bodojo nekatere čisto zmešali. Tudi jaz sem kot imeniten viničar dobil pismo se udeležiti shoda kmetijske zveze. Nam je jasno znano, da klerikalci z kmetisko zvezo vred ne bodojo na nobeden način za nas skrbeli. Oni le poznajo lastnega žepa za napolniti, žep drugih pa sprazniti da je kaj. Znano je nam čisto dobro, da naprednjaki, posebno nemški, na to vlečejo, da bi tudi mi bili v starosti preskrbljeni. Hvalovredno bi bilo, če bi to tudi dosegli. Samo zapeljani neumneži verjamejo, da klerikalec z kuto ali cilindrom ali drugi bodojo za nas vlekli? Tudi mi od Leitersberške občine trdimo, da so lani majnika od koč do koč kutarji, sploh kle-